

”FN är totalt paralyserat”

Ingen vet när kriget kan få ett slut

Kriget i Syrien är ett schackbräde av både lokala och internationella maktkamper, och har egentligen upphört att vara en syrisk konflikt. Än finns det förutsättningar för en ny vapenvila i delar av landet, men inifrån FN hörs samtidigt stor uppgivenhet.

En av de fruktansvärda verkligheter den syriska civilbefolkning idag måste leva med, är att ingen i hela världen vet när kriget i Syrien kan sluta. Utöver det övergripande kriget består landets konflikt även av flera, mindre konflikter. Syrien har kollapsat som stat och dess invånare är i kläm mellan en mängd rivaliserande, väpnade aktörer. Alla dessa backas upp av utländska makter med helt egna intressen. Konflikterna mellan de olika aktörerna följer idag både etniska, religiösa och politiska linjer – ibland alla tre på samma gång.

I mitten av september i år lyckades Ryssland och USA få Assadregimen och rebellstyrkorna i västra Syrien att utropa en vapenvila, som skulle leda till dialog. Allt började dock krackelera efter bara några dagar, sedan USA flygbombat och dödat dussintals regim-soldater utanför staden Deir Ezzor. Efter bara en vecka sprack vapenvilan och Assadregimen inledde en ny offensiv, uppbackad av ryskt bombflyg, för att försöka erövra alla de rebellkontrollerade delarna av storstaden Aleppo.

Allians med islamister

Per Jönsson, Mellanösternanalytiker vid Utrikespolitiska institutet, säger att vapenvilan varit svår att upprätthålla. – Å ena sidan säger sig alla vilja ha fred, samtidigt som alla å andra sidan vill bekämpa terrorgrupper som IS och al-Qaidas Jabhat al Nusra. Där kommer problemet, för vissa av de syriska rebellgrupperna har själva allierat sig med Nusra. Så länge USA och Ryssland inte är överens om hur dessa grupper ska separera sig från Nusra så kan Assad och Ryssland hämta stöd i detta för att fortsätta bomba i till exempel Aleppo.

Den förnyade offensiven mot

rebellområden i Aleppo har lett till hundratals civila dödsfall och till bombningar av en hjälpkonvoj. Staffan de Mistura, FN:s sändebud i Syrien, varnade i början av oktober för att östra Aleppo riskerar en ”total förstörelse” om bombningarna fortsätter. de Mistura har uppmanat Jabhat al-Nusra, som idag kallar sig Jabhat Fateh al-Sham, att ge sig av från Aleppo för att inte ge Assad och Ryssland en ursäkt att fortsätta med offensiven.

– Västvärlden vrider sina händer i vemod, men det som händer är egentligen enligt en uppgörelse om att bekämpa terrorgrupper som gjorts tidigare under året, menar Per Jönsson.

Farlig upptrappning

Från det ryska perspektivet är det USA som misslyckats med att separera terrorister från de så kallade moderata rebellerna. Kanske helt medvetet, för att sätta press på Assadregimen. Och Ryssland vill till varje pris rädda Syriens nuvarande regim, eftersom Moskva annars inte skulle ha en enda allierad längs hela Medelhavet. Under de senaste dagarna har dessa nya spänningar över Syrien skapat en farlig upptrappning mellan Ryssland och USA. Båda sidorna röstade med sina allierade ner en fransk respektive en rysk resolution i FN:s säkerhetsråd, om att stoppa Aleppobombningarna respektive återgå till en fredsprocess.

Samtidigt som Syrienkriget i hög grad dikteras av utländska krafter, bygger det även på regionala spänningar. De syriska kurderna befann sig i flera år i krigets periferi, men blev från 2014 USA:s viktigaste allierade för att trycka undan IS från norra Syrien. Sedan dess har IS förlorat en fjärdedel av sitt territorium i Syrien och Irak. Men kurdernas expansion har triggat igång en väpnad konflikt mellan dem och Turkiet, vilket kulminerade med en första turkisk militär offensiv in i Syrien och dödliga strider i augusti.

Per Jönsson menar att en ny vapenvila inte ser trolig ut den kommande tiden, men att förutsättningarna för en sådan ännu ser likadana ut – vilket ju

redan en gång, i september, lett till vapenvila.

”Vad är fred?”

Men en som inte alls är hoppfull för en lösning på kriget, är en anonym tjänsteperson i FN som arbetat med fokus på Syrien de senaste fyra åren, som Dagens ETC kommer i kontakt med. Syrien backas idag upp militärt av både Ryssland och Iran. FN-tjänstepersonen menar att ingen av dessa tre stater kommer att vilja gå till förhandlingsbordet, om de inte tvingats till det genom militära förluster – och idag upplever både Syrien, Ryssland och Iran att de har ett övertag i kriget.

Samtidigt innehåller de olika proxykrigen så många olika intressen, att det inte ens är ett syriskt krig längre.

– FN är totalt paralyserat. Det internationella samfundet har helt misslyckats med att begränsa Assads möjligheter att bestraffa civilbefolkningen i rebellområden. En konflikt får inte urarta på det här sättet, med migrationsströmmar, hot mot internationell fred och säkerhet.

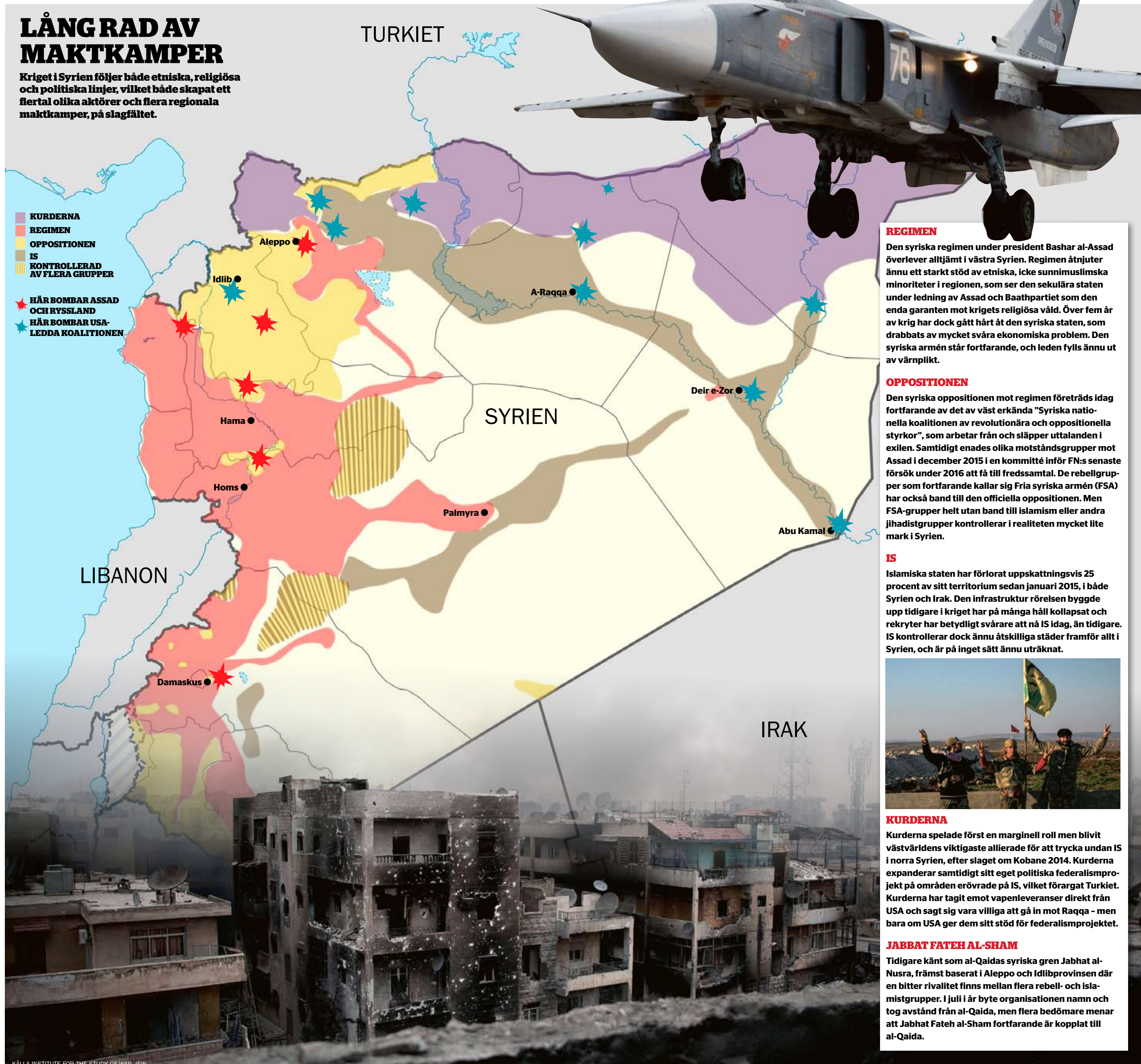
Tjänstepersonen säger att flera bekanta i FN som arbetat med Syrienkonflikten i åratals lämnar organisationen, av ren uppgivenhet. Att sändebudet Staffan de Mistura nyligen erbjöd sig att personligen eskortera Jabhat Fateh al-Shams jihadister ut ur Aleppo, för att skona civilbefolkningen från bombningar, visar FN:s desperation. Att det inte heller varit FN utan USA och Ryssland som utverkat den förra vapenvilan, visar hur bakbundet det internationella samfundet är.

– Det känns som att situationen bara blir värre. Fler incidenter uppstår som verkligen är på håret att leda till något förödande. Och även om du skulle få vapenvila skulle du ha ett förstört land, ett folk utan infrastruktur och radikala grupper på alla sidor. Vad är fred egentligen, bara ett elduppehåll? Eller menar vi något bestående, som inte kommer transformera Syrien till ett nytt Irak, Afghanistan eller Somalia? Det där ser man nästan inte framför sig.

JOAKIM MEDIN

LÅNG RAD AV MAKTKAMPER

Kriget i Syrien följer både etniska, religiösa och politiska linjer, vilket både skapat ett flertal olika aktörer och flera regionala maktkamper, på slagfältet.

- KURDERNA
- REGIMEN
- OPPOSITIONEN
- IS
- KONTROLLERAD AV FLERA GRUPPER
- ★ HÄR BOMBAR ASSAD OCH RYSSLAND
- ★ HÄR BOMBAR USA-LEDDA KOALITIONEN

REGIMEN

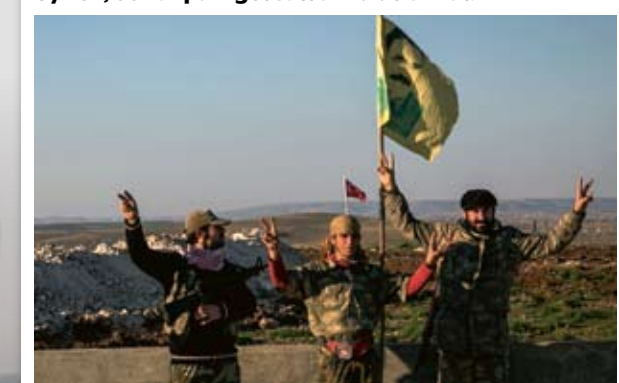
Den syriska regimen under president Bashar al-Assad överlever alltså i västra Syrien. Regimen åtnjuter ännu ett starkt stöd av etniska, icke sunnimuslimska minoriteter i regionen, som ser den sekulära staten under ledning av Assad och Baathpartiet som den enda garanten mot krigets religiösa våld. Över fem år av krig har dock gått hårt åt den syriska staten, som drabbats av mycket svåra ekonomiska problem. Den syriska armén står fortfarande, och leden fylls ännu ut av värnplikt.

OPPOSITIONEN

Den syriska oppositionen mot regimen företräds idag fortfarande av det av väst erkända ”Syriska nationella koalitionen av revolutionära och oppositionella styrkor”, som arbetar från och släpper uttalanden i exilen. Samtidigt enades olika motståndsgupper mot Assad i december 2015 i en kommitté inför FN:s senaste försök under 2016 att få till fredssamtal. De rebellgrupper som fortfarande kallar sig Fria syriska armén (FSA) har också band till den officiella oppositionen. Men FSA-grupper helt utan band till islamism eller andra jihadistgrupper kontrollerar i realiteten mycket lite mark i Syrien.

IS

Islamiska staten har förlorat uppskattningsvis 25 procent av sitt territorium sedan januari 2015, i både Syrien och Irak. Den infrastruktur rörelsen byggde upp tidigare i kriget har på många håll kollapsat och rekryter har betydligt svårare att nå IS idag, än tidigare. IS kontrollerar dock ännu åtskilliga städer framför allt i Syrien, och är på inget sätt ännu uträknat.

KURDERNA

Kurderna spelade först en marginell roll men blivit västvärldens viktigaste allierade för att trycka undan IS i norra Syrien, efter slaget om Kobane 2014. Kurderna expanderar samtidigt sitt eget politiska federalismprojekt på områden erövrade på IS, vilket förgat Turkiet. Kurderna har tagit emot vapenleveranser direkt från USA och sagt sig vara villiga att gå in mot Raqqa – men bara om USA ger dem sitt stöd för federalismprojektet.

JABBAT FATEH AL-SHAM

Tidigare känt som al-Qaidas syriska gren Jabhat al-Nusra, främst baserat i Aleppo och Idlibprovinserna där en bitter rivalitet finns mellan flera rebell- och islamistgrupper. I juli i år bytte organisationen namn och tog avstånd från al-Qaida, men flera bedömare menar att Jabhat Fateh al-Sham fortfarande är kopplat till al-Qaida.